

Dr. Lodovica Maria Zanet

Synové vzpomínají na otce

Co je to kauza

Kauza blahorečení a svatořečení je proces rozlišování, jímž církev skrze papeže a jeho rádce zvažuje, zda některý muž či žena žili v hlubokém spojení s Kristem a zda jsou příkladem pro církev v každé době. Je tedy nutné, pochopit osobnost Ignáce Stuchlého skrze ty, kteří jej znali a potkávali.

Svěddecké důkazy

Za mnohé vděčíme především výpovědím přezkoumaným od 5. srpna 1999 do 25. března 2000 v rámci diecézního šetření v Olomouci; dále díky dalším 63 prohlášením z období komunistické totality, sebraným v rámci neformálního bádání koordinovaného tehdejším provinciálem P. Ladislavem Vikem, SDB.

Kauza byla bohužel zahájena několik desítek let po smrti otce Ignáce, a navíc nezemřel mladý, takže svědků jeho života bylo relativně málo. Skoro třicet let ale formoval spolubratry, což umožnilo, že tito svědci dostavili před tribunál o téměř půlstoletí později. Svědectví o jeho ctnosti a jeho pověst jsou tedy jakoby přefiltrované pronásledováním, kterým tito svědkové také čelili.

Nakolik jsou jejich výpovědi objektivní? Nepřevládla s odstupem idealizace postavy Božího služebníka? Dostavil se pocit vděčnosti zralého stáří?

Několik dat

Průměrný věk svědků v diecézním šetření (celkem 3 ženy, z nich jedna zasvěcená panna; 27 mužů, z nich 9 ženatých, další salesiánští kněží a koadjutoři) je 74,9 let. Všichni znali Ignáce Stuchlého jako ředitele a inspektora; málo nebo vůbec v posledních letech života, kdy žil v letech 1950–1953 internován (a pod kontrolou režimu) v domově důchodců ve Zlíně a Lukově. Soubor vzpomínek má vysokou vypovídací hodnotu, sám o sobě je ukazatelem skutečné svatosti Ignáce Stuchlého. Výpovědi jsou jasné, bohaté a členité, odpovídají konkrétními příklady i s časovým odstupem. Jsou dostatečně rozličné, aby se dalo poznat, že svědkové se vyjadřovali svobodně a při plném vědomí; ale také svým způsobem podobné, což

je známkou toho, že skutečně mluví o člověku Stuchlém, nikoli o jeho idealizovaném obraze. Je to p. Stuchlý konkrétní, živý, lidský a věrohodný.

Svěddecké výpovědi (všechny jsou výsledkem odpovědi na otázky promotora víry) a prohlášení (písemné, konkrétní) se tedy spojují do jediného hlasu duchovních synů Ignáce Stuchlého, kteří vzpomínají na svého otce a znovu procházejí jeho příběh.

Je mezi nimi velká různost:

– **Především salesiáni:** českého, moravského a částečně slovenského původu, protože p. Stuchlý v prvních letech inspektorátu koordinoval obě části díla, které se pak rozdělily na inspektorii sv. Jana Boska a inspektorii Panny Marie Pomocnice.

– **Někteří zasvěcení a laici.**

Mezi nimi se vyskytují mimo jiné významné postavy historie kongregace a církve. Mám na mysli např. P. Františka Míšu, SDB (někdejšího inspektora); P. Antonína Dvořáka, SDB (inspektora); P. Andreje Dermeka, SDB (inspektora pro Slovensko); P. Oldřicha Meda, SDB, posléze prvního životopisce Božího služebníka, a kardinála Františka Tomáška. Jsou to důvěryhodné osoby schopné zasadit život a poselství Ignáce Stuchlého do kontextu a potvrdit jejich relevanci. K nim se dále řadí salesiáni, kteří byli v té době mladí a byli doprovázeni Stuchlým – ne vždy dospěli k přijetí do kongregace, mnohdy šli po jiných cestách; a laici, s nimiž se setkával, povzbuzoval je a s nimiž mnohdy navázal přátelské vztahy.

V těchto výpovědích se opakovaně objevují některé danosti:

- hustá síť vztahů, které dokázal Boží služebník navázat se spolubratry i ostatními;
- „apoštolát důvěry a přátelství“ – prakticky neexistují svědkové „vně“ salesiánské rodiny, protože kohokoli Stuchlý potkal, toho strhnul ke spolupráci na díle a ke sdílení salesiánského ducha, často coby spolupracovníka nebo spolupracovnici;
- schopnost zasáhnout do života mnoha lidí jakožto člověk společnosti a církve, který nikomu spiritualitu nenařizoval, ale sám ji žil v dokonalém souladu lásky k Bohu a k bližnímu;
- jedinečnou formu, již dokázal vtisknout salesiánskému charismatu, které prožíval (ve stopách Dona Boska, ale také dona Ruy a dona Beltramio) prohlubováním rozměru *caetera tolle* čímž zajistil plodnost *da mihi animas*;

– „vysoký stupeň“ praktikování ctností, pověst svatosti a znamení, která ji doprovázejí.

Profil ctností Ignáce Stuchlého ve svědectvích

Muž Boží

I ti, kteří mezi svědky nejsou zralí nebo morálně či teologicky připravení poznat a rozlišit jednotlivé ctnosti v jeho jednání, potvrzují, že si byli jisti, že jsou v přítomnosti Božího muže.

Zde jsou některá svědectví:

„Byla jsem často v dětském a dívčím věku přítomna při hovorech své maminky s P. Stuchlým. Tehdy jsem bohužel ještě všemu nerozuměla, ale vím, jak si jich maminka cenila. I já mám však na něho velmi živou a hlubokou vzpomínku, a to na jeho oči: jasné, modré, láskyplné oči, o kterých jsem měla a mám přesvědčení, že před nimi neexistovala žádná osobní tajemství. Ten jeho pohled živě vidím dodnes.“

„Můj dojem byl vždy, že don Stuchlý byl mužem Božím, který se modlil a žil v přítomnosti Boží, jehož radostí bylo být mezi námi – a nešetřil se. Byl vše a pro všechny a svým příkladem strhával dobré i méně hodné k dobru a k Bohu. Nevím, kdo by mohl být svatým, když ne tento otec, který žil s Bohem, pro ideál a pro Boží práci.“¹

Omezení, obtíže a pomalost

Tato „vzorovost“ Ignáce Stuchlého však není přímo úměrná jeho vlohám nebo intelektuálním schopnostem. Jinak řečeno, kdyby byl hodnocen (zprvu formátory a poté spolupracovníky) na základě přímých výsledků, únavy a sklíčenosti, jimiž procházel (hlavně v počátečních fázích zasvěcení mezi dominikány, pak v dialogu s jezuitou a konečně u salesiánů), či dokonce na základě praktičnosti, v některých situacích by ho tolik nechválili.

Co se týče vrozených darů, nevyznačoval se Boží služebník zvláštními vlohami. On sám – i když byl svou povahou přitahován veselými a energickými lidmi, které přirovnával k dostihovým koňům² – byl jedním přítelem označen za koně tažného: ani zvlášť bystrý, ani zvlášť rychlý, ale obdařený dobrou vůlí, odolností vůči únavě a vytrvalostí.

¹ *Summarium Testium*, Prohlášení XXIII, § 330.

² viz též *Summarium Testium*, Teste III, § 42: "Byl sangvinický a veselý, ale uměl se kontrolovat."

Zde jsou příklady jeho „zpomalenosti“ a potřeby „restartu“:

- jako mladík mohl zdědit rodinný podnik, ale byl tehdy chatrného zdraví, a otec tedy za dědice zvolil dalšího syna;
- jelikož nemohl Ignác řídit polní práce, přál si stát se krejčím, ale ani tento plán nevyšel;
- když ve dvaceti letech naléhavě zatoužil stát se knězem, když slyšel jiného kněze zpívat Salve Regina, byl považován za příliš „starého“, bez náležitého vzdělání a navíc ho rodina nemohla ekonomicky podporovat. Farář se mu vysmál, jen farní vikář, který náhodou naslouchal, Ignáce podpořil.
- s přítelem vstoupil do vznikající komunity vedené otcem Angelem Lubojackým, OP (který měl zakladatelské plány), a procházel obdobím velkých těžkostí, především s latinou, která tehdy byla rozhodující, pokud někdo chtěl doufat v kněžské svěcení.
- když selhaly plány dominikánského nyní expřevora, ocitl se ve svých pětadvaceti letech bez jakékoli opory. Několik měsíců ho odmítala jakákoli církevní realita, dokonce i jezuiti, u nichž se v první chvíli zdálo, že jej přijmou. Teprve na poslední chvíli, když už pomýšlel na návrat domů, ho jeden kněz nasměroval za donem Ruou, který ho ihned povolal do Turína.

Tím to však neskončilo:

- během salesiánského noviciátu prošel dramatickým obdobím „temné noci“ a intenzivní vnitřní zkouškou: skutečně se potil strachem při rozjímání a byl přesvědčen, že nemá sílu složit sliby. V tomto období zakusil, že ne vždy je to „pravé“ skutečně také „snadné“ a že se vůle nesmí poddat pouhému sentimentu.
- později se opoždí i jeho kněžské svěcení, protože mu mnoho úkolů, jimiž ho zatěžovali představení, znemožňovalo dokončit studia teologie.
- ve více než 40 letech přišel do Slovinska a neuměl slovinsky.
- v 55 letech se vrátil do Itálie, aby připravoval mladé z Čech a Moravy na založení salesiánského díla „na severu“ (jak předpovídal don Rua): ale vlastně neuměl moc dobře česky (v dětství totiž chodil do německých škol, v rodině mluvili slezským dialektem a předtím mu hlavní představený říkal, ať se česky neučí, „protože je na to už moc starý“). V těchto nesnázích tedy navíc jeho „směšná mluva“, jak ji definoval jeden svědek, odrazovala mladé. Odrazoval je i jeho vzhled předčasně trochu shrbeného starého muže – ale získal si je svým úsměvem a otcovským přístupem.

– musel nést tíhu vůdčí role v provincii i v těžkých válečných letech, aniž by mohl předat štafetový kolík, a mezitím byl ordinován jako biskup „vystěhované“ litoměřické diecéze Štěpán Trochta, když už Ignáce Stuchlého opouštěly síly a jen silná vůle mu pomáhala odolávat úbytku fyzických sil.

Kdyby byl tedy Ignác Stuchlý hodnocen na základě toho, jak v té které chvíli vyhovoval úlohám, které mu byly uloženy, nebyli bychom dnes tady a nemluvili bychom o něm jako o Božím služebníkovi. V tomto smyslu jsou svědectví k procesu zvláště důležitá, protože explicitně hovoří i o těchto těžkostech a omezeních, a přesto načrtávají cestu křesťanského hrdinství, po níž tento Boží služebník šel. Šlo o zřejmé působení milosti.

Ignác Stuchlý jistě není zázračným mladíkem a ani dospělému mu všechno nešlo hned snadno a dobře. Byl spíše prostým dobrým člověkem – přímý, upřímný, ochotný připustit své hranice a postavit se na ně, aby přinesly plody. Člověkem víry i v tom základním smyslu „důvěry“ a „odevzdanosti“.

Křesťanská „hrdinnost“ není „hrdinství“

„Hrdinské ctnosti“ v křesťanském smyslu nemají nic společného s charakterem románového hrdiny, vždy připraveného, rychlého, schopného, neporazitelného. Křesťanská hrdinnost není hrdinství, ale hluboké přilnutí ke Kristu, srůstání s ním až k dosažení dokonalosti lásky.

Ignác Stuchlý se nestal světcem navzdory, ale ruku v ruce se svými obtížemi a limity. Jestliže blahoslavený Titus Zeman především překonával různé hranice (řeku Moravu, železnou oponu, perzekuci), aby přinesl spásu mladým, Boží služebník Ignác Stuchlý se spíše naučil svoje omezení snášet, žít s nimi a integrovat je do svého života. V tom možná také spočívá jedna ze zvláštností jeho poslání.

Vyznačoval se radikální trpělivostí (nejen ve významu vyčkávat, ale trpět), která se stala jeho hlavní charakteristikou. Výroky sv. Pavla z Listu Korint'ánům (2 Kor 12, 9–10) ilustrují základní dynamiku života Ignáce Stuchlého, jak o něm vypravují svědkové.

Když někteří ze svědků tvrdili, že v Perose Argentíně zprvu vypadal jako neschopný formátor, jeden z nich to upřesnil:

„Zklamání začalo rychle mizet a bylo nahrazováno důvěrou, jak se don Stuchlý začal projevovat jako učitel a všudypřítomný asistent, školní rádce a katecheta i ředitel. Jeho

veselost a důvěra se přelévaly do nás.“

P. Ladislav Vik:

„O tom, že byl mužem Boží prozřetelnosti, mě nejvíce přesvědčuje zřejmý nepoměr mezi jeho osobními schopnostmi, které nepřekračovaly zdravý průměr, a velikým českým salesiánským dílem, které po sobě zanechal a které je po půlstoletí svého trvání životaschopnější a pro záchranu tisíců z mravní krise významnější, než se jevílo za jeho života a při jeho smrti.“⁵

Existuje tedy překrásný nepoměr mezi tím, co mohl tento Boží služebník „dát“ v lidské logice, a velkou plodností, které vykazovalo jeho dílo, protože je živily svatost, spojení s Bohem a nesmírná láska k bratrům.

Jako typické se tedy vynořují především tři ctnosti: chudoba, poslušnost a pokora.

Chudoba, poslušnost, pokora

V kauze blahorečení a svatořečení je vhodné dokázat u *vyznavače víry*, že Boží služebník praktikoval všechny a jednotlivé ctnosti hrdinským způsobem, neboli způsobem o poznání lepším, než by činili ve stejných podmínkách dobří a spravedliví lidé. Ctnost se označuje za hrdinskou, když je vykonávána vždy, pohotově a rychle, lépe než je běžné, s radostnou bezprostředností, živena nadpřirozeným cílem a z příkazu lásky k Bohu (a bližnímu). Jestliže tedy pevná víra a činná láska představují jádro a vrchol ctností, je přesto nutné dokázat, že je přítomna každá z nich: víra, naděje a láska jako teologální ctnosti; moudrost, spravedlnost vůči Bohu a bližnímu, statečnost a mírnost jako kardinální ctnosti; pokora, evangelní rady chudoby, čistoty a poslušnosti; ctnosti „přidané a odvozené“ a případné specifické ctnostné chování Božího služebníka.

Ačkoli každý Boží služebník šel po cestě postupného následování Krista a prožíval plnost ctností, každý z nich vykazuje (a je to běžná zkušenost z různých kauz!) osobní profil cesty ctností. Většinou se u všech projevuje láska k Bohu a bratřím a sestrám. Je ale také pravdou, že jednotlivé ctnosti nebo rysy ctnostného života se u některých prokazují lépe než u jiných: svatost se totiž projevuje v mnohotvárné kráse, v hlubokém souladu, ale vždy originálně.

Které ctnosti jsou tedy podle svědků pro P. Ignáce Stuchlého nejtypičtější? Bezpochyby vytrvalost, která mu umožnila překonávat neustálé překážky života; čistota, která ho jako mladého laika přivedla k projevování živého (ačkoli ještě nevědomého) otcovství vůči vrstevníkům.

Výpovědi nicméně trvají především na dalších ctnostných postojích: chudobě, poslušnosti a pokoře. Chudoba, poslušnost, pokora směřují k plnosti lásky. V tomto směru mnoho svědků shodně potvrzuje jak tyto ctnosti žil:

- ustavičně;
- na tak vysokém stupni, že byly pro jeho vrstevníky téměř nedosažitelné;
- s prostotou, radostí a pohotovostí, ve zkušenosti „širokého“ srdce, které „běží po cestě božských přikázání“ (viz *Řehole svatého Benedikta*);
- jako skutečné evangelní hlásání, na něž vzpomínka přetrvává s neměnnou svěžestí i s odstupem mnoha let.

Chudoba

„Ježíš žádá od svých učedníků, aby mu dávali přednost přede vším a přede všemi, a nabízí jim, aby se „zřekli všeho, co mají“ pro něho a pro evangelium.“³ Boží služebník dovedl tuto chudobu intenzivně žít. Poprvé ji okusil ani ne jako nedostatek majetku (i když toho bylo také málo), ale jako radikální závislost na ostatních a vydanost vlastnímu životu v dobách zakladatelského projektu P. Angela Lubojackého. Také následující tři měsíce bludného hledání povolání mu daly zakusit: závislost na vůli druhých, bídu a onu palčivou formu chudoby (a pokoření) spočívající v tom, že jsme opakovaně posuzováni jako nedostateční. V té době byl skutečně zbaven všeho, téměř bez možnosti vrátit se k předešlému životu, bez jistoty do budoucnosti.

Když se Ignác ocitl v Turíně, prožil obrat: přestal vnímat chudobu jako nedostatek, jako samoúčelnou a frustrující, a v donu Michaelu Ruovi se setkal se zkušeností chudoby evangelní, živé nadpřirozeným účelem a z lásky. Mezi salesiány se naučil obejmout chudobu svobodně, nikoli ji trpět jako vnucenou okolnostmi a deprimující. Naučil se také nestavět nic před požadavky Božího království. Navíc praktikoval chudobu jako formu solidarity s malými a chudými.

³ *Katechismus katolické církve*, 2544.

Antonín Hladký o tom řekl: „Don Stuchlý chtěl následovat prvního nástupce sv. Jana Boska, blahoslaveného dona Ruu. Jeho vzorem tedy byla chudoba a pokora. V tom se vyznačoval podle mne mimořádným způsobem.“⁴

Je to lekce, kterou nikdy nezapomněl, hlavně když jej různá pověření mezi salesiány postavila do situací chudoby. Je to chudoba:

– materiální, jako například v Gorici a Lublani a za války:

Velmi zblízka jsem ho mohl poznat, hlavně co se týká skromnosti a umírněnosti. Měl jsem totiž čest navštívit častěji jeho světničku, kde jsem viděl, že všechno bylo co nejjednodušší a co nejprostší. Šaty nosil obnošené, ale vždycky čisté. Nevyhledával žádného pohodlí a nebo nějakého privilegia.“⁵

„Také jeho chudoba byla bezmezná a projevovalo se to i navenek v jeho skromném oblékání. To jsme my chlapi vždycky ihned vycítili. S obdivem jsme se na něho dívali, ale nerozuměli jsme tomu.“⁶ vypovídá Josef Pešata.

„Pokud jsem mohl pozorovat jako student, služebník Boží vystupoval vždy jako dokonalý řeholník. Tak například jeho chudoba byla patrná už v jeho oblečení, které bylo velice prosté a mělo známky značné opotřebovanosti.“⁷ (V dalších textech následují ještě konkrétnější podrobnosti o jeho chudobě v oblékání a jídle.)

Typická u něho byla chudoba lidská a duchovní – jako například po boku některých obtížných chovanců v Perose Argentině, ale i jako ochota sdílet všechno se spolubratry a neponechávat si drobné výhody, které mu snad mohly přinést jeho úlohy prefekta, ředitele a inspektora. Čili chudoba jako cesta vydanosti (*kénosis*) a sdílení.

Charakteristická pro něho byla také chudoba historická a společenská ve dvou totalitních režimech, nejprve nacistickém a pak kounistickém, když byly několikrát salesiánské domy a díla zrekvírovány a zničeny.

A nakonec chudoba existenciální, když zemřel sám a ode všech opuštěn a na vlastní kůži

⁴ *Summarium testium*, teste XXIV, § 217.

⁵ *Ibid*, § 214.

⁶ *Summarium Testium*, Teste XXIII, § 205.

⁷ *Summarium Testium*, Teste XII, § 116.

zakusil Ježíšova slova k apoštolu Petrovi: „Až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš.“ (Jan 21, 18). P. Stuchlý totiž na podzim 1952, pár měsíců před smrtí ve chvíli intenzivního očišťování napsal:

„Teď jsem pravý sirotek. Otec i matka zemřela a taktéž i moji dva bratři. A já již též očekávám, že mě Pán Bůh povolá na věčnost. Díky Pánu Bohu denně ještě mohu sloužit mši sv. a dle potřeby i zpovídati. Již jsem dva a půl roku mezi cizími lidmi. Od spolubratří teď nedostávám žádných dopisů.“⁸

Je to tedy také chudoba, při níž chybí vnější láska a přijetí: Boží služebník na posledním úseku pozemské pouti věřil v přijetí Otce, ale zakoušel jeho bolestnou absenci ze strany představených a spolubratrů, kteří od něj byli odtrženi bouřemi „okolních dějin“.

Poslušnost

„Ve třech synoptických evangeliích na Ježíšovu výzvu k následování navazuje vybidnutí k chudobě a k čistotě.“⁹ Taková poslušnost utváří životní styl zaměřený na prvenství Božího království a připravenost k přijetí učení církve.

Ignác Stuchlý začal pěstovat ctnost poslušnosti v rodině, kde byl poslušen rodičů a pomáhal otci a bratrům s polními pracemi.

Během obtížných let dospívání doma, stejně jako v měsících úzkostného hledání místa v církvi se cvičil v „poslušnosti událostem“, aniž by ovšem propadl fatalismu, ale naopak pokračuje v růstu v uvědomění a zodpovědnosti: pokud by například vnímal poslušnost jako pouhé pasivní vykonávání pokynů ostatních, tváří v tvář opakovanému odmítání by jistě přestal bojovat o kněžství!

Po příchodu do Itálie ovlivňovali salesiánskou formaci salesiáni první generace, kteří vyrostli s Donem Boskem. Zde také Ignác vyrůstal ve vnitřní i vnější ochotě. Vyznačoval se přitom rozumným druhem poslušnosti, která je podporována a doprovázena komunitou, jež je laskavou rodinou s představenými, kteří jsou „otci“. Zde byly položeny základy jeho vlastní hrdinské poslušnosti. Pomáhalo mu v tom, zjištění, že ti salesiáni, kteří byli nejposlušnější, zakoušeli nejvíce společenství a prožívali nejvíce radosti. Pod vedením dona Ruay se v něm začaly rýsovat některé rozměry této poslušnosti.

⁸ *Summarium Documentorum*, Doc. 20.

⁹ *Katechismus katolické církve*, 2053.

Taková poslušnost je:

– naprostou disponibilitou pro představené, i když umrtvují jeho legitimní přání (jako například častější návštěvy doma), nebo když ho v rámci několika hodin požádají, aby změnil zemi, jazyk, funkci a pokaždé se musí oddělit od citů a vazeb.

Doklady:

– Uběhly pouhé tři dny mezi okamžikem, kdy zaslechl o salesiánech, a chvílí, kdy ho don Rua telegramem povolal do Turína. Nevěděl, zda se ještě kdy obejmou se svými blízkými.

– Salesiáni po něm žádali, aby se habilitoval v agronomii a byl připraven odjet na misie, ale na poslední chvíli mu don Rua toto rozhodnutí změnil. Láska Božího služebníka k misiím zůstala silná a později nebude váhat posílat mladé salesiány na misie, v přesvědčení, že za každé takto „darované“ povolání dostane další.

– Když byl poslán do Goricy, viděl, jak se zpožďuje jeho vlastní cesta ke kněžskému svěcení, ale zůstal mužem mlčení a obětavé práce; později pro něj hlavní představený don Rua zařídil urychlený proces kněžského svěcení (bylo to tak rychlé, že Stuchlý ani nestihl přípravné duchovní cvičení!).

– Ve Slovinsku byl v září 1924 požádán, aby opustil dílo Lublaň-Rakovnik v den, kdy byl slavnostně otevřen chrám Panny Marie Pomocnice – dílo, kterému věnoval nejlepší léta svého života a všechny svoje síly. V noci byl ještě Stuchlý vzhůru a uklízel kostel (s P. Andrejem Majcenem, budoucím Božím služebníkem); ve čtyři hodiny ráno sloužil mši; po obědě ho zavolal představený a poslal ho do nové destinace Lublaň-Kodeljevo se slovy: „Chtěl bych, abyste tam byl už dnes“ (podle jiného zdroje to bylo o den později, protože se mluví o večeru, kdy Stuchlý mluvil s donem Cagliem, přítomným tehdy ve Slovinsku – ale všechno každopádně proběhlo v několika málo hodinách).

– Po několika měsících musel opustit slovinský salesiánský dům v Lublani, který vedl, aby znovu začínal v Itálii.

Sloužil komunitě a dílu

– Měl citlivost k nevyčleněným, ale skutečným potřebám komunity, a schopnosti na sebe vzít povinnosti, které ostatní odmítají.

- Založil malou dílnu, kde pracoval manuálně bok po boku s koadjutory (nikdo to po něm nežádal, jenže se po něm chtělo, aby nasýtil asi 200 lidí denně, a peněz se nedostávalo).
- Byl ochoten žebrot, i když se setkával s protivenstvím a hrubým pokořováním („Plnil všechny tyto úkoly, jak to jen bylo možné.“)¹⁰
- Osobně dohlížel na stavby (a riskoval jednou ošklivý pád) kvůli svému smyslu pro zodpovědnost a spravedlnost vůči dobrodincům, kteří dílo podporovali.

- Měl velkou lásku ke komunitě a byl ochoten „jít příkladem“ ne proto, aby na sebe upoutal pozornost, ale aby vychovával skrze všechno a v každé chvíli – dříve skutkem než slovem – (na tomto rysu velmi trvají důkazové materiály).

- Měl silný smysl pro církev, do jejíchž služeb byl cele postaven. V tomto smyslu ukazují dokumenty ke kauze jako dominantní rys Ignáce Stuchlého ne tak jeho salesiánskost, ale spíše, jak chtěl skrze salesiánské dílo přispět k dobru církve.

- Jako mladý salesián, ještě bez svěcení, byl poslán do Gorici, kde spolupracoval s arcibiskupem kardinálem Giacomem Missiou a spolu s dalšími salesiány se zvláštní pozorností sledoval činnost konviktu „svatého Ludvíka“ určeného pro kněžská povolání v diecézi, které se tehdy nedostávalo kněží, a doprovázel skutečný rozkvět povolání v arcidiecézi Gorica.
- Ještě v Gorici si ho jako novokněze vyžádal arcibiskup jako pomocníka pro zasvěcení farností a řeholních společností Nejsvětějšímu Srdci (nutno podotknout, že mu proto salesiáni nijak neubrali na jeho komunitních povinnostech);
- Přesunul se do slovinské Lublaně, kde s neúnavnou oddaností přispěl k rozjezdu místního salesiánského díla, ale především dokázal dovést do zdárného konce stavební práce na kostele Panny Marie Pomocnice v Rakovniku – na místě dodnes významném jako mariánské centrum blízko hlavního města.
- Jako zakladatel a průkopník zasadil salesiánské dílo v roce 1927 ve vlasti, jako odpověď na konkrétní potřebu místní církve. Několik biskupů totiž naléhavě žádalo přítomnost synů Dona Boska ve své zemi, aby pomohli zastavit dramatický odliv věřících z katolické církve.

¹⁰ *Summarium Testium*, Teste II, § 19.

– V posledních měsících inspektorátu, v roce 1948, usiloval o podporu chudé litoměřické diecéze, svěřené pastorační péči jeho duchovního syna Štěpána Trochty a v té době bolestně zraňované dějinnými událostmi.

Někteří svědkové popisují poslušnost Ignáce Stuchlého:

„Don Stuchlý chtěl následovat prvního nástupce sv. Jana Boska, blahoslaveného dona Ruu. Jeho vzorem tedy byla chudoba a pokora. V tom se vyznačoval podle mne mimořádným způsobem.“¹¹ (řekl P. Andrej Dermek, SDB).

„Velmi zblízka jsem ho mohl poznat, hlavně co se týká skromnosti a umírněnosti. Měl jsem totiž čest navštívit častěji jeho světničku, kde jsem viděl, že všechno bylo co nejjednodušší a co nejprostší. Šaty nosil obnošené, ale vždycky čisté. Nevyhledával žádného pohodlí nebo nějakého privilegia.“¹² (řekl P. Milan Frank, SDB).

„Pokud jsem mohl pozorovat jako student, služebník Boží vystupoval vždy jako dokonalý řeholník. Tak například jeho chudoba byla patrná už v jeho oblečení, které bylo velice prosté a mělo známky značné opotřebovanosti.“¹³ (řekl Jan Rob).

Několik příkladů

„Zůstala po něm velice dobrá pověst o zachovávání řeholních slibů. Tak například v poslušnosti byl velice svědomitý. Poslouchal i tehdy, když sám s nějakým příkazem nesouhlasil, jako například, když inspektor Walland nechtěl, aby čeští salesiánští studenti dělali zkoušky na státních školách. Služebník Boží se tomu podřídil, i když velmi bolestně.“¹⁴

„Řeholní poslušnost pokládal skutečně za nejzákladnější a sám se řídil vždycky rozkazy a přáními představených. Co oni rozhodli, to platilo a tam přestávala veškerá diskuse. Chtěl jít

¹¹ *Summarium Testium*, Teste XXI, § 188.

¹² *Summarium Testium*, Teste XIII, § 127

¹³ *Summarium Testium*, Teste XXVII, § 242.

¹⁴ *Summarium Testium*, Teste I, § 13.

na misie, ale když představení rozhodli, že půjde jinam, tak tím to skončilo.“¹⁵

„Přání a rozkazy představených byly pro něho rozkazem.“¹⁶

Poslušnost takto tedy znamená usilovat tělem i duší o budování komunity, kongregace, celé církve. Radostně odkládat vlastní pocity pro skutečné potřeby bližního. Hledat nutně ne to, co se líbí, ale to, co prospívá. Poslušnost také znamená být zodpovědný: P. Stuchlý dostával stále důležitější funkce, protože se uměl zcela transparentně, pokorně a s prostotou rozhodovat, dávat všanc, navrhopat.

V něm tedy nemá poslušnost nic společného se svazující závislostí, která činí lidi neschopnými rozhodovat se a zapojovat se: je to schopnost zcela se vydat za účelem služby; ne pouhé formalistické přilnutí „hlavou“, ale oddanost „tělem i duší“, až do vyčerpání sil z lásky (když odešel z Rakovníku, někteří se káli, že tolik zestárnul, a uvědomili si, že ho v těch letech nechávali samotného).

Skutečně, když čteme svědectví, máme dojem, že P. Stuchlý doslova „ztratil život“, aby jej znovu našel skrze jeho plody v těch, které vychoval. Jeho poslušnost byla tak klidná a silná, že si ani ostatní nevšimli, jaké dopady to na Ignáce Stuchlého má.

Jak potvrzuje jeden zdroj (v dokumentech):

„Po celou dobu kázal tím, jak požehnaně žil.“¹⁷

Pokora

Intenzivní chudoba a radostná poslušnost by však nebyly možné, pokud by nebyl Boží služebník zakotven v pokoře. Tato ctnost, na níž se svědectví shodují v mnoha kontextech, se u něj objevuje v několika postojích.

Jde o následující rysy pokory:

– Pokojné přijetí vlastních omezení – realismus, který vede k úsilí, ale nebere pokoj.

¹⁵ *Summarium Testium*, Teste XXVIII, § 253.

¹⁶ *Summarium Testium*, Teste XVI, § 151.

¹⁷ *Summarium Documentorum*, Doc. 34.

- Schopnost vidět skutečnost tak, jak je, v hluboké solidaritě s malými, chudými, posledními. Boží služebník skutečně seděl „jako poslední z nejposlednějších“.
- Jde o ochotu přijmout pokoření pocházející z různých zdrojů, např.:
 - chyby, z nichž udělal ctnost (P. Stuchlý rád připomínal mladým při nějakém kárání, jak ho jednou pokáral biskup);
 - nedorozumění (při žebravé obchůzce ho měli za pobudu a vylili na něj pomeje; jeden student ho zmlátil, protože si ho spletl se svým kamarádem);
 - objektivně nespravedlivé situace, k nimž často docházelo v době perzekucí.
- Jde o skromnost, vděčnost, radost, důvěru v komunitní život, prostotu. P. Stuchlý se uměl spousty věcí vzdát, ale také uměl být vděčný za pomoc; uměl si vychutnávat krásu v životě, kterou uměl ocenit – od jídla, po hudbu na koncertech, a dokonce tanec, který mu připomínal mládí.
- Jde o veselost, schopnost sebeironie. Boží služebník se uměl smát sám sobě a bez problémů přijímal, když se ostatní – i velmi mladí – někdy smáli jemu (mluvil lámanou češtinou). Navíc uměl zažertovat, když bylo třeba uvolnit atmosféru, a měl celý repertoár komických výroků, které uklidňovaly atmosféru (od „Ulovil jsem kočku“, což znamenalo, že obchůzka za almužnou měla úspěch, až po „Potřebuješ špeky“, když chtěl podpořit mladé, aby pořádně jedli, měli sílu a mohli radostně žít).
- Pěstoval vděčnost Bohu: Uměl děkovat Bohu a Panně Marii Pomocnici za všechno.

„Vzpomínal na dobrodince, kteří mu pomohli dostavět kostel Panny Marie Pomocnice v Lublani.“¹⁸

Mimořádný charakter v jeho životě určitě mělo dokonalé plnění vůle Boží, což souvisí zcela s poslušností, zároveň s hlubokou pokorou. Spoléhal ve všem na milost Boží a pomoc Panny Marie.¹⁹

- Měl radikální postoj pravdivosti k sobě i vůči ostatním, a to před Bohem. Boží služebník nikdy nepředstíral, nepřekrucoval, nezamlčoval: vždy vnášel světlo a vynášel na světo pravdu

¹⁸ *Summarium Testium*, Teste VII, § 87.

¹⁹ *Summarium Testium*, Teste IX, § 103.

(na osobí i komunitní úrovni).

Tato pokora – která spočívá v pravdě – odhaluje i svobodu Ignáce Stuchlého:

„Mohu-li zdůraznit některou zvlášť, pak to byla jeho přehluboká pokora, se kterou se choval stejně k nám, primánům, jako k olomouckému arcibiskupovi, k různým venkovským ženám a mužům, stejně jako k úřadům.“²⁰

Zde jsou další svědectví:

„Za největší ctnost u něj pokládám pokoru. Nikdy o svých zásluhách nemluvil, ačkoli měl největší zásluhu na vybudování salesiánského díla v českých zemích. Uznával svá omezení, nikdy se nepovyšoval a nestyděl se za to, co neuměl (mluvit, vyslovovat) dobře nebo podle gramatiky. V tom všem vidím jeho hlubokou pokoru.“²¹

„Zúčastnil jsem se oslavy jeho osmdesátin a ze všeho jsem si odnesl dojem jeho veliké skromnosti a pokory. Když potom takovým jednoduchým způsobem shrnul vzpomínky na svůj život, dojalo nás, co vyprávěl o chudobných začátcích salesiánského díla u nás. Přál si, abychom se nikdy nevzdalovali od této ctnosti, která nás činí potřebnými před Bohem i před lidmi.“²²

„Chtěl bych znovu zdůraznit, že na pokoře stála celá stavba jeho dokonalosti. Neraď se fotografoval, jedině ve skupině spolubratří to také připouštěl.“²³

„Pokládám u něho za mimořádnou a opravdu hrdinskou ctnost pokory a skromnosti. Na sebe nikdy nespolehal, ale všechno dovedl obracet na Boží milost. I ve vztahu k lidem vystupoval velice jednoduše se snahou být vždycky všem nápomocen. Mohlo se jednat o náboženské otázky, mohlo se s ním jednat také o nejobyčejnějších každodenních věcech, jako je třeba zemědělství, stavebnictví atd.“²⁴

²⁰ *Summarium Testium*, Prohlášení VIII, § 283.

²¹ *Summarium Testium*, Teste I, § 13.

²² *Summarium Testium*, Teste XXIV, § 216.

²³ *Summarium Testium*, Teste V, § 61.

²⁴ *Summarium Testium*, Teste XXVIII, § 256.

„Častým tématem jeho večerních slůvek byla vděčnost vůči dobrodincům a napomenutí spolubratřím, když by mrháním tuto vděčnost dostatečně neprojevovali. Myslím si, že právě ctinnost vděčnosti mu získala tolik dobrodinců a trvalých přátel.“²⁵

Odpověď P. Josefa Honky na otázku po vhodnosti kauzy:

„Proces by jistě odkryl, co jeho pokora dovedla tak samozřejmě zakrýt. Jeho svatost by zazářila a vábila k následování.“²⁶

Samotná kauza je specifická jakožto privilegovaný nástroj, jak spravedlivě přiznat životu tohoto Božího služebníka jeho důležitost, jak mu umožnit, aby vystoupil ze skrytosti. Šlo o život doprovázený milostmi a znameními, různými charismaty (dar jasnozřivosti a vzhledu do srdcí) a hmatatelně podpíraný dary Ducha svatého. Tyto dary dovádějí ctinosti Ignáce Stuchlého k plnosti, umožňují mu onu pohotovost, zápal a radostnou věrohodnost, jež nám dnes dovolují očekávat s jistou důvěrou posudek církve o jeho svatosti.

Ignác Stuchlý a jeho psané texty

Shoda důkazových materiálů a svědeckých výpovědí

Vedle svědeckých důkazů (výpovědí vydaných v rámci diecézního šetření a prohlášení) využívá kauza Božího služebníka P. Ignáce Stuchlého jiných materiálů: dokumenty a jmenování Božím služebníkem; Stuchlého písemnosti a psaní jemu určená (především dopisy, ale také různé zprávy); texty o Ignáci Stuchlém (např. články, hagiografické syntézy a dokumenty potvrzující obdržené milosti na jeho přímluvu).

Tyto důkazové materiály předložené v *Apparato probatorio* v rámci *Positio* a v jeho shrnutí – jsou v souladu se svědeckými výpověďmi a vzájemně se doplňují. Představují život Ignáce Stuchlého jeho vlastním hlasem; napomáhají oficiálně rekonstruovat písemnou pozůstalost, etapy jeho života a některé rozhodující momenty jeho úřadu.

²⁵ *Summarium Testium*, Teste XVI, § 153.

²⁶ *Summarium Testium*, Prohlášení XVI, § 319.

Písemnosti o IS potvrzují jeho pověst svatosti v okamžiku smrti a od jeho smrti až do našich dnů.

Písemnosti pro IS dokazují jeho pověst svatosti už za života.

Písemnosti od IS ukazují, jak P. Stuchlý „vyzařoval celé své otcovské srdce“ v dialogu s rodinou a se salesiány; s mladými i starými, s dobrodinci i politiky a hlavně s vyššími představenými a církevní hierarchií, kterou hluboce respektoval.

Svěddecké důkazy ukazují, jak Ignáce Stuchlého viděli druzí, kteří byli vyzváni, aby odpověděli na dotazník, strukturovaný spíše rigorózním způsobem, o životě, ctnostech, pověsti svatosti a pověsti o znameních.

Důkazové texty jsou strukturovány ve větší svobodě výrazu.

Vycházejí-li svědecké důkazy ze schématu identického pro všechny a pouze živá paměť odpovídajícího umožňuje detailně diverzifikovat odpovědi, jsou důkazové dokumenty naopak odrazem života. A na základě této jedinečnosti je pak možné vyvodit obecnější profil služebníka Božího a jeho díla.

Stuchlý pisatel listů

IS psal ze dvou základních důvodů: chtěl informovat a sdílet. Informování (včetně otcovského napomínání a rozhodných pokynů z úlohy představeného a věrného skládání účtů z úlohy synovské) zahrnuje zprávy o praktických zkušenostech, rozborů obtíží a problémů, zhodnocení situací, které naléhavě vyžadovaly rozhodnutí. Sdílení v širším slova smyslu přichází ke slovu, pokud se IS dělí o zážitky z vlastního života, nabízí svoji zkušenost bratřím v těžkostech, nebo s nimi dokonce sdílí některé osobní obtíže. Oba druhy informací se u IS prolínají. Ani z doby inspektorátu neexistuje proto žádný dopis čistě informativní, nebo čistě normativní: i tehdy do nich vždy vkládá své otcovské srdce. Na druhé straně se u něj ani sdílení neomezuje na čistě „subjektivní“ sféru: vždy, i když vypráví svoji úzce osobní zkušenost, vyvozuje z ní širší, objektivnější poučení, platné pro všechny.

Dá se rozlišit několik typů adresátů. Kromě zmíněných spolubratrů a představených představují hlavně dopisy mladým a dobrodincům.

Dopisy mladým a jejich rodinám

První typ listů zaměřuje mladým ve formaci a jejich rodinám: často jsou to chlapci, kteří se ještě musí v salesiánském životě utvrdit nebo kteří procházejí jeho prvními etapami. P. Stuchlý se s nimi setkává, chodí za nimi a píše jim. Píše ve chvílích, kdy k nim má daleko. Píše, když potřebují dodat odvalu nebo něco osvětlit. Psaní je nit, kterou P. Stuchlý navazoval, aby je neztratil a aby cítili, že je má rád, vzpomíná na ně a čeká na ně. Tyto dopisy jsou dvojího druhu: podporují, nebo napomínají. V obou případech proto, aby někam nasměrovaly. Zde je několik příkladů dopisů mladým.

Jednomu mladému muži, jehož rozlišování duchovního povolání dopadlo záporně, píše 8. října 1927:

„Drahý Tylšare, Tvůj dopis jsem obdržel a říkám Ti upřímně, že schvaluju Tvé rozhodnutí, neboť bys nebyl nikdy spokojen v tom stavu. Buď hodný i ve světě, dej dobrý příklad i druhým a nevsímej si nikoho, kdyby Ti někdo vyčítal, že jsi byl v klášteře. – Ty dělej svoje povinnosti jako dobrý katolík a budeš šťastný. Kdyby pak P. Bůh i ve světě poslal nějaký křížek, snášej ho trpělivě.

Přeji Ti všeho dobrého a budu se za tebe modlit

Tvůj d. Stuchlý.“²⁷

Tímto dopisem chlapci pomáhá, aby si nezoufal z toho, že selhal, ale pozitivně vnímal to, co mu toto zdánlivé selhání ukázalo: že by mezi salesiány nebyl nikdy doopravdy šťastný, což ale neznamená, že je nějak nedostatečný nebo špatný jako člověk. Naopak se před ním otevírá široké pole pro příkladný a dobrý život ve společnosti. P. Stuchlý pomáhá tomuto mladému muži, aby štěstí viděl v tom, že bude dobrým katolíkem. Učí ho mimo jiné, jak najít pokoj v srdci na své cestě, když se nebude starat o poznámky a předsudky ostatních.

Když se někdo vyloučí sám

O dost přísnější a neoblomnější je Ignác Stuchlý v dopise ze 14. července, kde píše jinému mladíkovi, jistému Vladimírovi. U Vladimíra se projevil zásadní nesoulad v životě: něco chtěl, ale něco jiného dělal; navenek zachovával určité chování, ale vnitřně s ním nebyl v

²⁷ *Summarium Documentorum*, Doc. 10.

souladu.

Vladimírův případ je velmi jednoduchý: je to případ inteligentního a bystrého mladíka, který by toho hodně dokázal a kterému by salesiáni rádi pomohli. On se však z lenosti nebo povrchnosti nezapojil. Mladík, který – pokud bychom to dovedli mírně do extrému – chtěl být salesiánem, ale zapomínal aplikovat preventivní systém jako základní schopnost postupovat vpřed, formovat se v přítomném okamžiku pro dobro, které by byl povolán vykonat v následujících letech.

IS mu píše:

„Fryšták, 14. července 1930

Drahý Vladimíre!

Chtěl jsem Ti již dříve psát, ale nemohl jsem se k tomu dostat. Sdělují Ti nyní mínění a radu představených. Bude pro Tebe lépe, uděláš-li veřejnou zkoušku a vyvolíš si pak nějaké jiné zaměstnání. Asi po dobu čtyř měsíců se nám zdálo, že bys měl vůli stát se kněžem-salesiánem, ale později jsme se přesvědčili, že nemáš k tomu povolání. I kdybychom letos posílali do noviciátu, nebyl bys do něho šel, protože bez latiny by to bylo marné. A Ty jsi se mohl tolik učit, rádi bychom Ti byli pomáhali, ale chyběla Ti úplně vůle.

Ty bys mohl udělati výborně zkoušku ze VII. třídy, ale neměl jsi dostatek dobré vůle. Podívej se, jak např. Bureš a Veselý, ačkoli jsou již tak staří, udělali zkoušku do IV. třídy. Ty v přirovnání k nim jsi mohl být výborným žákem.

Opakuj si tedy přes prázdniny a podrob se pak zkoušce, abys neztratil rok. Potom pokračuj na veřejném gymnasiu až do maturity.

Pán Bůh tě opatruj vždy a všude! Ty pak vytrvej v dobrém! Srdečně zdraví Tebe i Tvé drahé rodiče

Tobě oddaný P. Ignác Stuchlý

Tvé místo dáváme jinému.²⁸

Je to dopis, v němž se podivuhodně proplétá spravedlnost (= ukázat mladému pravdu o něm samém; dát jeho místo někomu, kdo si ho zaslouží více) a láska (= protože Stuchlý ho má dál rád, píše mu „drahý“, pamatuje i na jeho rodiče a posílá mu požehnání): nejsme milováni – to

²⁸ *Summarim Documentorum*, Doc. 14.

je poučení od IS, protože máme talent, ale vždy a navzdory všemu, protože jsme synové a dcery.

Neposuzujeme svou vlastní pravdivost

A co když se někomu dařilo? Jeden dopis z Fryštáku, 6. srpna 1931, ukazuje moudrost Ignáce Stuchlého, který napomíná toho, kdo chybuje, ale i toho, komu to jde zdánlivě dobře, a vždy mírní přehnané nadšení, drobné předsudky a přílišné ideály mladých. Jako nezkušení se začínají střetávat s realitou. Například Františku Krutílkovi, velice talentovanému chlapci, chyběla vnitřní chudoba, a P. Stuchlý jej napomíná:

„Drahý Františku!

Obdržel jsem Tvoje blahopřání a děkuji Ti za ně srdečně, zvláště za modlitby. Kéž je P. Bůh vyslyší! Ohledně Tvého povolání Ti říkám, přenechej vše P. Bohu! Zdá se mi, že „nevyslyší-li nás P. Bůh, do určitého času se podrobíme nepříteli. A co řekla na to Judita: Je P. Bůh váš služebník? Tak máme co dělat i my – P. Bůh z nás udělá, co on chce a ne, co my chceme.

Bud' hodný a vesel a připrav se dobře na reparát.

Tvůj D. Stuchlý“²⁹

„Pán s námi udělá to, co chce on, a nikoli to, co chceme my,“ píše Staříček až příliš autobiograficky, když si mezi řádky vzpomene na svoje hledání povolání, kolikrát protkané bolestnými a nepochopitelnými ztrátami a pády.

Láska ke komunitě navzdory všemu

Jako čtvrtý typ mladých mužů v nesnázích jsou ti, kteří na rozdíl od Tylšara, který objevuje problém v sobě, od Vladimíra, který si sám vytváří problém, a od Františka, který projikuje své problémy mimo sebe, zakoušejí své omezení tam, kde by se měli cítit přijímání a milování. A tam se právě objevuje největší nesnáz. Z Ostravy píše Karlovi v roce 1933:

Drahý Karle!

Tvůj milý dopis jsem s díky obdržel a Ti říkám upřímně, že mne i potěšil, poněvadž vidím velmi dobrou vůli, že chceš žít v řeholi jako dobrý řeholník. A ta věc je chvály hodná.

Nejenom Ty, drahý Karle, činiš také kotrmelce, ale děláme je všichni a bohužel, že nejsme si

²⁹ *Summarium Documentorum*, Doc. 15.

toho povědomí. Poznáme to vždy až později. Že kuchařka má takovou povahu, to já dobře vím a stěží jí změny. Ty pak uděláš dobře, když jednou nebo vícekrát to řekneš p. řediteli úplně na dětinný způsob a on musí zakročiti a postarati se o nápravu.

Nebude potom postaráno o nápravu, zůstaň klidně, zásluhu za dobrou vůli budeš míti vždy od P. Boha. Takých protivenství a trpkostí mám já celou spoustu. Člověk vidí, co by se mohlo a dalo dělati tak a se nedělá.

Vzpomníme si však, že P. Bůh ve skrytém náš dobrý úmysl a nám za to hojně odmění – a to je hlavní.

Buď tedy vesel a klidný, já nemám nic proti Tobě – snažte se všichni, kolik Vás je, abyste uvedli ty hochy zvláště z interny do pobožného a horlivého života náboženského. Budou Vám oni za to vděční. – Tedy immer lustig und brav und gute Laune.

Tvůj v Kristu D. Stuch.³⁰

V tomto dopise vyzývá Boží služebník mladíka k absolutní odevzdanosti i v situacích, které nelze změnit pouhou dobrou vůlí; vyzývá ke klidu, tichosti a pokoji. Dává mu pocítit, že mu rozumí. On, představený, svěřuje Karlovi, že – i když na jiné úrovni – má stejné starosti. Jako by Boží služebník naznačoval, že možná znovu objevujeme povolání, když ztrácíme ideály a iluze; když přijmeme realitu.

Dopisy dobrodincům a spolupracovníkům

Stejnou důkladnost a účast má P. Stuchlý i pro dobrodince a spolupracovníky: do jejich počtu se řadí mnoho lidí, které P. Stuchlý vchoval v salesiánském duchu v letech společné práce, zejména když čelili ekonomickým a právně politickým problémům salesiánské kongregace.

V dopisech P. Stuchlý:

- žádá: Proste a bude vám dáno!
- naléhá: Klepejte a bude vám otevřeno!“
- vysvětluje: některé situace se odblokuje, když víme, co dělat, ale i jak jednat
- děkuje: láska se rodí z vděčnosti
- domlouvá se: když udělá chybu, opozdí se, nemůže dostát očekávání.
- pamatuje: kdo jednou přišel do jeho života, zůstal v něm už napořád.

³⁰ *Summarium Documentorum*, Doc. 16.

- sdílí: bez obav z toho, že se dává všanc nebo že bude považován za slabocha.
- ukazuje směr.

Příkladem množství těchto rysů, spojených v jediné epizodě, je dopis, který píše autorce jednoho životopisu Dona Boska. Dopis, zaslaný z Fryštáku 18. dubna 1934, je velmi dlouhý. Zde jsou některé pasáže:

„Vysocevážená paní profesorko!

Vroucí Zaplat' Pán Bůh za milý dopis a za mše sv., jež odsloužíme dle Vašeho přání. Stydím se, že tak dlouho neodpovídám. Byl jsem v Římě a v Turíně, jak je Vám jistě známo. Zpáteční cestou stávil jsem se v Lublani. Vzpomínali jsme Vás všichni často, já také výslovně na modlitbách. Nemusím toho dokazovat, vždyť Vaše důležitá práce, na níž pracujete, je dostatečným důvodem k tomu, nebo má přímý vztah k oslavám Don Boska. Chtěli jsme Vám poslati též pozdrav i s p. inspektorem, ale neměli jsme s sebou Vaši adresy, což nás mrzelo tuze. Psali jsme tolika osobám a Vám která měla obdržeti zvláštní důkaz naší účasti a duch. spojení, musela býti opominuta. Ale zdůrazňuji, v modlitbách nikoli, pouze v té formalitě lístkové.

Z Vašich řádků líbí se mi zvláště podotknutí, že svět málo chápe D. Bosca, vidí v něm zpravidla jen velikána charitativního rázu a pomíjí dílem nebo docela hlavní jeho velikost, základ pravé velikosti zevní, svatost, kterou Boha nejvíce oslavil a na níž zakládá se celé jeho dílo. To mi dává správného pochopení jeho bytosti a apoštolátu.

Co se týče genitivu od slova Bosco, vždy se tvar Boska ne rozdíl od Vámi užívaného „Boscy“. Snad bude dobře držeti se tohoto vžitého tvaru všeobecně užívaného i jinde, ač gramaticky dle přísných norem snad by měl druhý tvar nárok na prvenství. Píšeme k vůli správné výslovnosti prostého lidu „k“ místo „c“, zčeštili jsme i jeho jméno světce, aby nám byl co nejbližší. Kéž bychom se mu i my co nejvíce přiblížili.

Co se týče vydání knihy, bude nejlépe, když laskavě obstaráte vše v Praze sama, aspoň předběžné přesné informace, na základě kterých my bychom pak rozhodli. Nejlépe by bylo, kdybychom my neměli na sobě prodej. Fryšták je zastrčený a proto je těžko působiti. Ta noticka ve Věstníku jednou měsíčně je málo. Ale zatím nevažte se nikdo. Snad jeden dobrodinec nám jej vytiskne za výhodných podmínek, snad zcela zdarma, nebo se tak vyjádřil. Zatím tedy nemohu nic určitého říci. O tom později. Až se ustanoví formát,

objednáme dle potřeby z Mnichova Vámi navržený štoček.

Končím, mám tolik pošty vyřizovati. Co se týče Prahy, uvidíme, co se dá dělati. Zatím jsme na starém bodě, je třeba ještě vyjednávat. Modlete se na ten úmysl. Též za Ostravu. Pán Bůh vše hojně Vám odplat'. Don Bosco si razí cestu. Naše si Vás, paní profesorko, našel řadu příznivců. To nám je vzpruhou k další práci!

Škoda, že jste nebyla v Římě, posílám aspoň obrázek!

S projevem hluboké úcty

vděčně oddaný

P. Ignác Stuchlý (v. r.)³¹

Napsali o něm

Mezi dopisy zařazenými a komentovanými v *Positio* najdeme například tyto dopisy:

Doc. 33: hlavního představeného, dona Pietra Ricaldoneho (24. listopadu 1949).

Doc. 34: olomouckého arcibiskupa, mons. Josefa Karla Matochy (12. prosince 1949).

Doc. 35: dopis hlavního představeného dona Pietra Ricaldoneho (18. října 1951).

Doc. 36: dopis hlavního katechety dona Pietra Tironeho (24. října 1951).

Tyto dopisy jsou naopak o Božím služebníkovi:

Doc. 39: dopis dona Pietra Tironeho (30. ledna 1940)

Doc. 41: parte ve dvou odlišných verzích (salesiánské/režimní) (19. ledna 1953).

Doc. 42: vysvětlující dopis hlavnímu představenému, donu Renatovi Ziggiottimu, ohledně dvou odlišných verzí parte (leden 1953).

Doc. 43: nekrolog z pera hlavního představeného, dona Renata Ziggiottiho (15. srpna 1953).

Doc. 46: dopis exsalesiána C. O. S. (před rokem 1974).

Doc. 48A: dopis dominikánky sestry Inviolaty Stuchlé otci Oldřichovi Medovi, SDB (11. května 1982); B: nový dopis z 13. června 1982.

Doc. 49: dopis sestry Radimy Urbanové, OP (11. května 1982).

Doc. 50: dápis sestry Svatoslavy Jánošíkové, OP (3. června 1982).

³¹ *Summarium Documentorum*, Doc. 17.

Doc. 51: vzpomínka P. Aloise Slováka, SDB (před červencem 1982).

Doc. 52: dopis inspektora P. Ladislava Vika hlavnímu představenému donu Egidiu Viganò s žádostí o otevření kauzy (24. února 1985).

Jeden list za všechny dona Pietra Tironeho, SDB, který napsal salesiánům:

„Nehleďte na vnějšek, nespočíte na povrchu; pochopte a vezměte na vědomí množství ctností, zápal, pracovitost, obětavost, nadšení a hlubokou zbožnost, které pro něho byly typické. Zsvěcení lidé Vám takového představeného závidí. Buďte za to vděční a snažte se toho využít při své individuální formaci a také pro celou inspektorii. Následujte jeho nařízení, poslouchajte ho, mějte vůči němu respekt a mějte ho rádi.“³²

Neméně krásná jsou i slova hlavního představeného nebo církevních představitelů.

Závěr

Poslední pasáž nám možná pomůže zavzpomínat na Ignáce Stuchlého jako na spisovatele a čtenáře.

Někdy na přelomu let 1924 a 1925 dostal vzkaz od představených: „Tak jak ses tedy rozhodl?“ Boží služebník tehdy žil ve Slovinsku a v první chvíli nepochopil, co se po něm chce. Pak mu najednou svitlo: „Že bych si byl zapomněl přečíst nějaký dopis?“ Dostával jich tolik, neustále se mu vršily na stole, a právě ten jeden, ten nejdůležitější, zůstal zapomenutý v koutě! Tím dopisem ho hlavní představení volali okamžitě do Itálie, aby se ujal práce v Perose Argentině. On všeho nechal a jel. Kolik dopisů bylo na tom stole? Záplava. A každý z nich skrýval nějakou malou radost a mnoho starostí.

Ať byla korespondence Ignáce Stuchlého jakkoli rozsáhlá, vždycky odpovídal. Na každého dobrodince vzpomínal, děkoval mu a doprovázel jej v modlitbě. Jeho vděčnost se měnila až na duchovní vedení a přípravu stárnoucích dobrodinců na smrt.

A láska Ignáce Stuchlého probouzela mezi nimi skutečnou svatost: jedna dívka například darovala celé své věno se slovy: „To je pro Pannu Marii“: a víme, že tehdy dát své věno znamenalo pro dívku totéž jako dát svůj život, protože pro ni pak bylo velmi těžké dobře se vdát. Naopak jedna stará žena odkázala před smrtí všechno salesiánům. Boží služebník našel

³² *Summarium Documentorum*, Doc. 39.

její *Duchovní deník*, přečetl si jej a s dojetím prohlásil: „Ty jsi určitě svatá!“ Skromná dárkyně žijící ve skrytosti se tak stala jeho příkladem a vzorem.

Odpovídal na dopisy, i když například cena známky převyšovala drobný příspěvek od odesílatele. I když byl coby ekonom pověřený správou účtů, které „nevycházely“, zůstal služebníkem Boží především a zásadně otcem, mužem vztahů, doprovázením a přátelství. I proto byl vždy milován.